

**Bij een ander gezin
in een ander land
met een andere taal**

**Een nieuw lid van de familie
Uit een ander land
Met een andere taal**

Samenstelling: j.a. groot

**Naar een andere Cultuur
Uit een andere Cultuur**

Cultuur

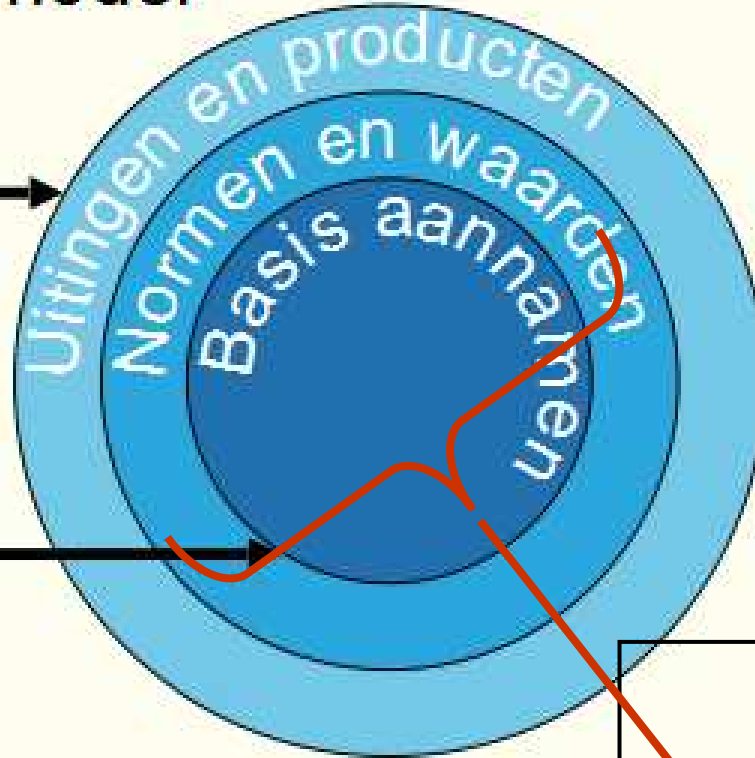
Wat is dat ?????

Een cultuur model

Expliciete
cultuur

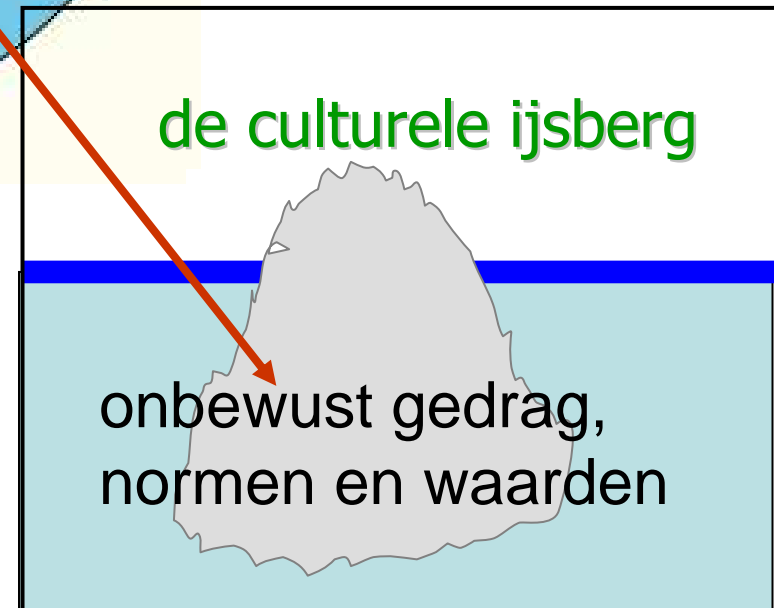

Impliciete
cultuur

de culturele ijsberg

onbewust gedrag,
normen en waarden

Kenmerken van Cultuur

- **Bouwstijl**
- **Kunstvormen**
- **Gebruik van de omgeving**
- **Communiceren/Manieren van met elkaar omgaan**
- **Taal en bewoording/lichaamstaal**
- **Familieverbanden/huwelijk/samenleven**
- **Scholing en leren**
- **Normen en waarden**

Cultuurverschillen:
er is geen beter of slechter, t is anders

Status: verworven of “meegekregen”

Individualisme tegenover communitarisme.

Zien mensen zich op de eerste plaats als individu of als lid van een groep?

Individualisme

Zorg goed voor jezelf zodat je niet op de groep drukt.

Collectivisme

Wat iemand is wordt voor groot deel bepaald door de groep waartoe hij/zij behoort. Het succes van de groep bepaalt het individuele welzijn.

Cultuurverschillen:
er is geen beter of slechter, t is anders

Universalisme tegenover particularisme.
Universele regels tegenover het bijzondere geval

U rijdt mee in de auto van een goede vriend.

Hij rijdt een voetganger aan.

U weet dat hij minstens 50 km per uur reed in een stadsbuurt waar 30 km het maximum is.

Er zijn geen getuigen.

Zijn advocaat zegt dat als u onder ede verklaart, dat uw vriend slechts 30 km per uur reed, uw uitspraak hem van ernstige gevolgen kan redden.

Welk recht heeft uw vriend te verwachten dat u hem beschermt?

Dilemma:

Hij heeft recht, als vriend, te verwachten dat ik voor dertig kilometer getuig.

Hij heeft geen recht als een vriend te verwachten dat ik voor dertig kilometer getuig.

Hij heeft recht, als vriend, te verwachten dat ik voor dertig kilometer getuig.

Hij heeft geen recht als een vriend te verwachten dat ik voor dertig kilometer getuig.

Eens:

Zwitserland 97%

Nederland 90%

Frankrijk 73%

Venezuela 32%

Universele regel over waarheid telt zwaarder dan vriendschap,
Percentages dalen als de vriend een familielid is

Cultuurverschillen:
er is geen beter of slechter, t is anders

Verandering/onzekerheid
Stilstand is achteruitgang versus hechten aan traditie

Cultuurverschillen:
er is geen beter of slechter, t is anders

Mannen versus vrouwen
Rolpatronen, beroepen, status

“Pas” je in de ene cultuur beter dan in een andere?

Hoe ervaar je een andere cultuur?

Hoe kijk je ernaar?

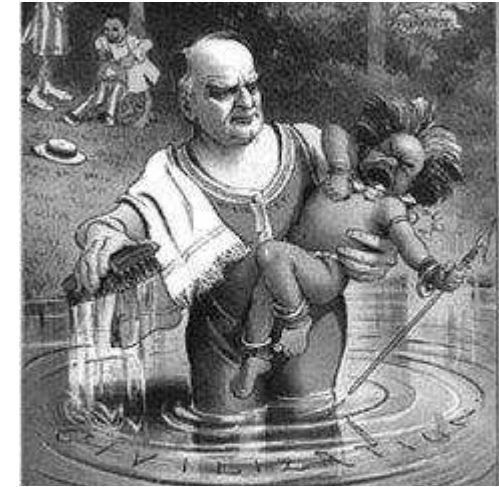
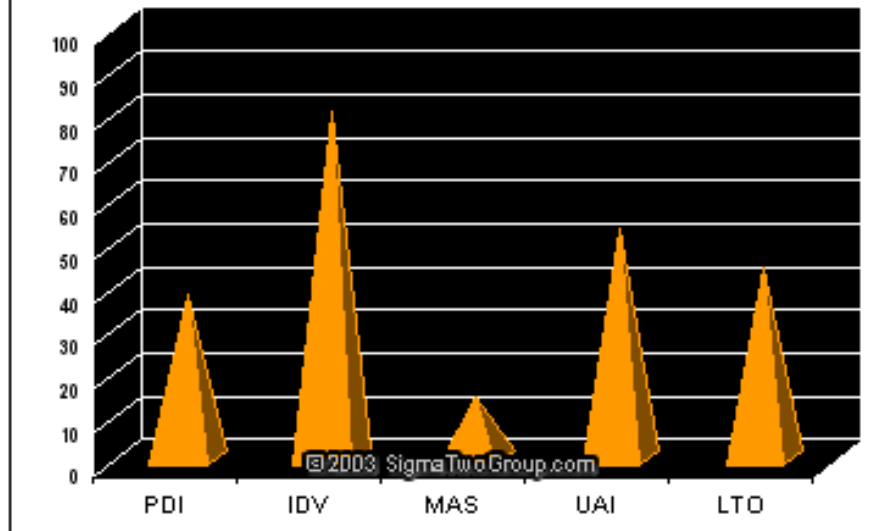

**waarnemingen, oordelen en handelingen
zijn gekleurd door de
eigen achtergrond,
en eigen normen en waarden**

Netherlands

Generalisaties, Gert Jan Hofstede

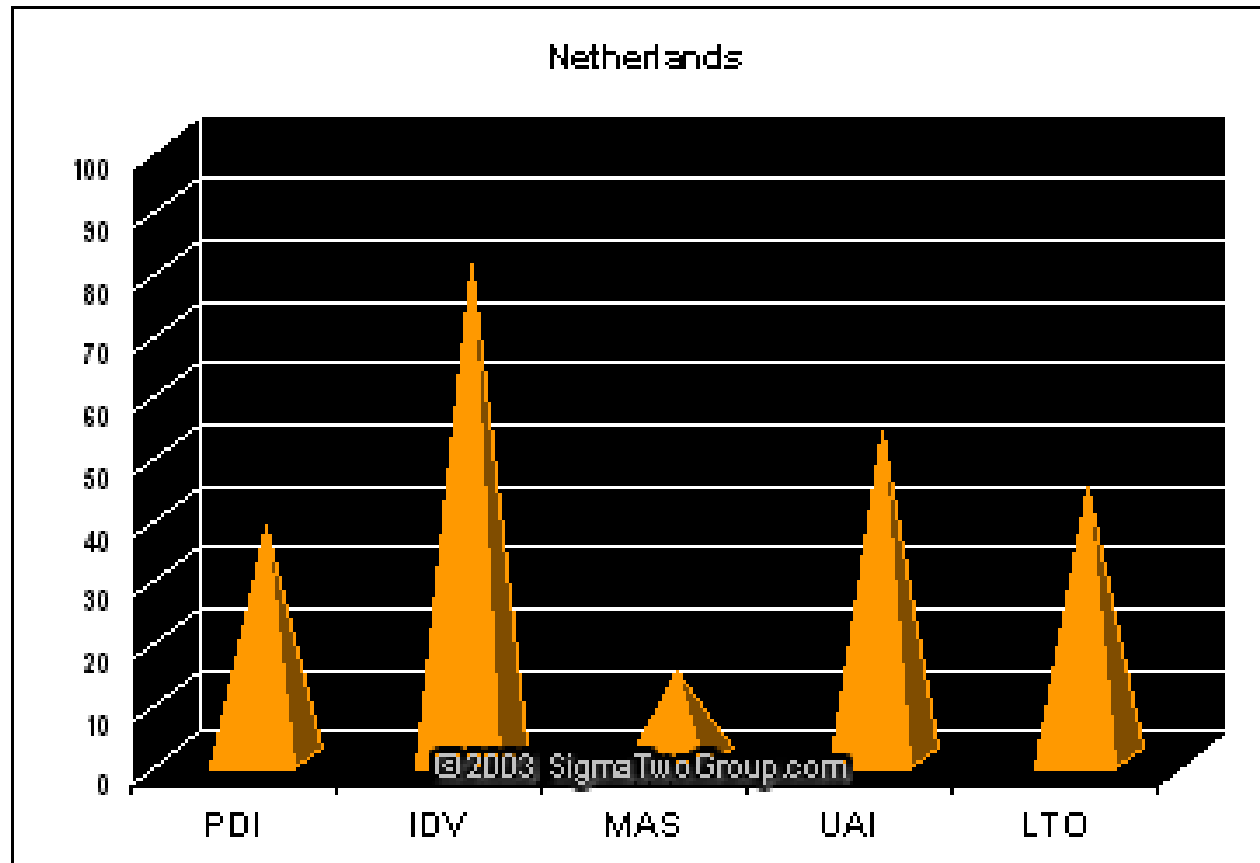
Ethnocentrisme

Stereotypering

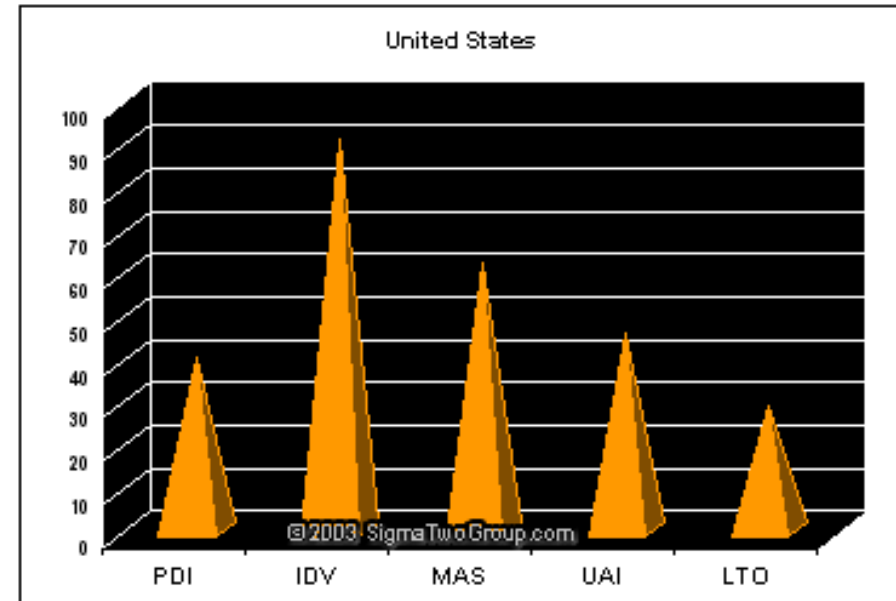
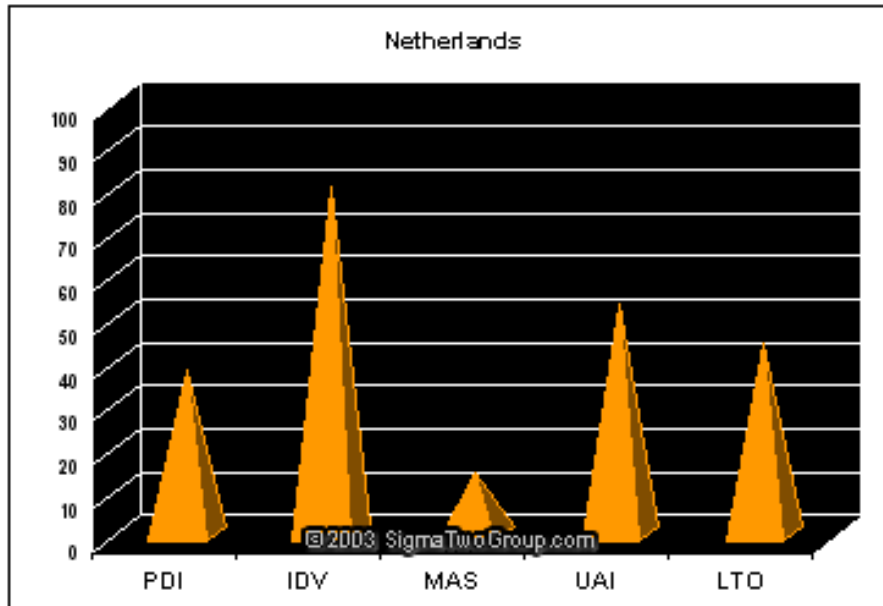
Culturele generalisatie

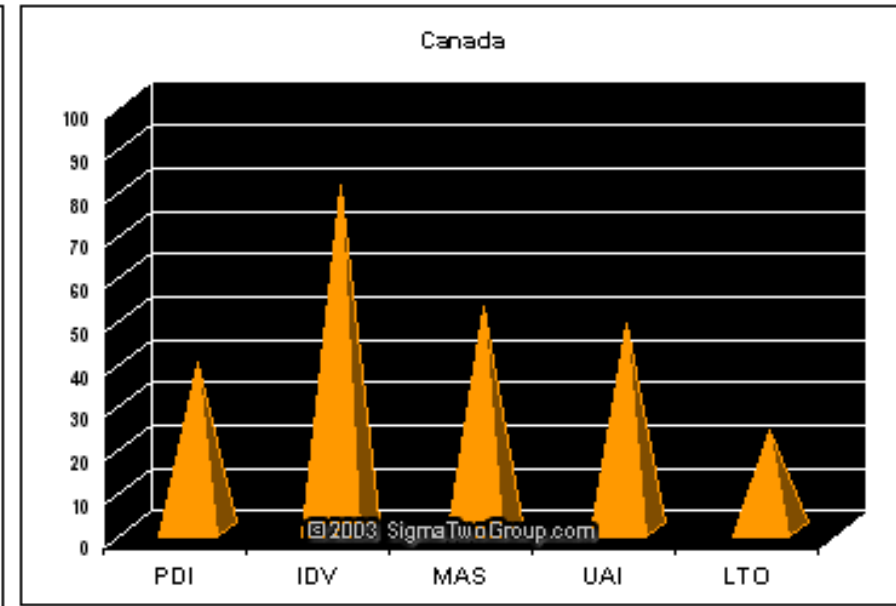
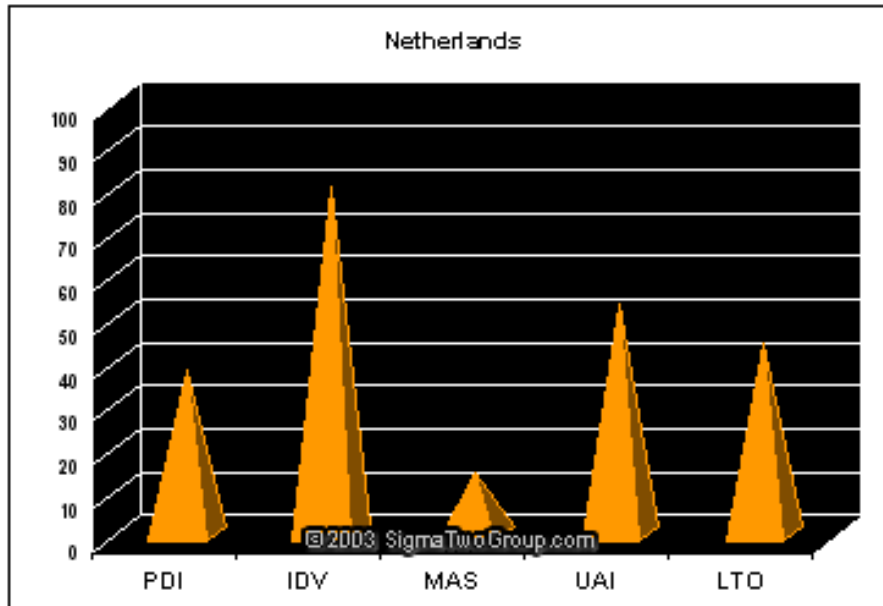

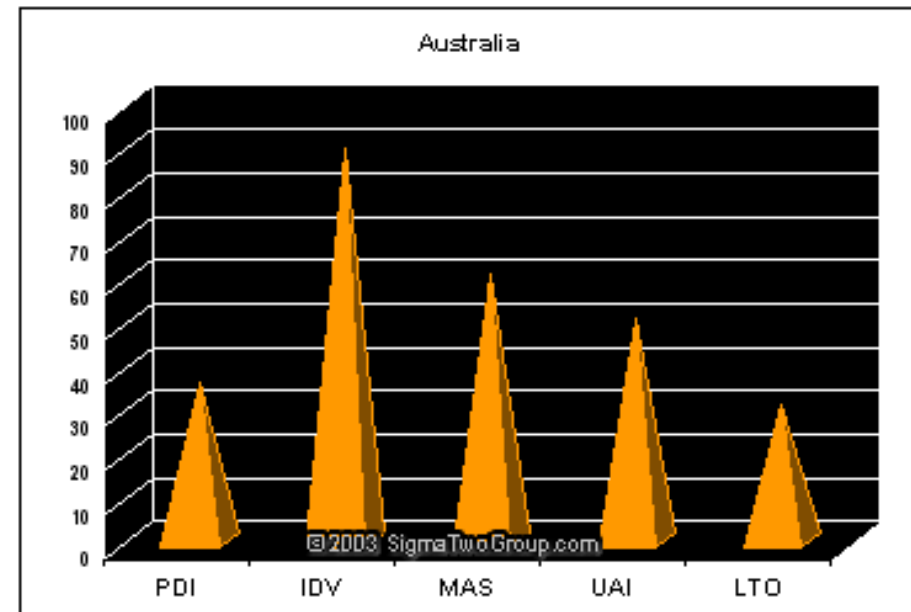
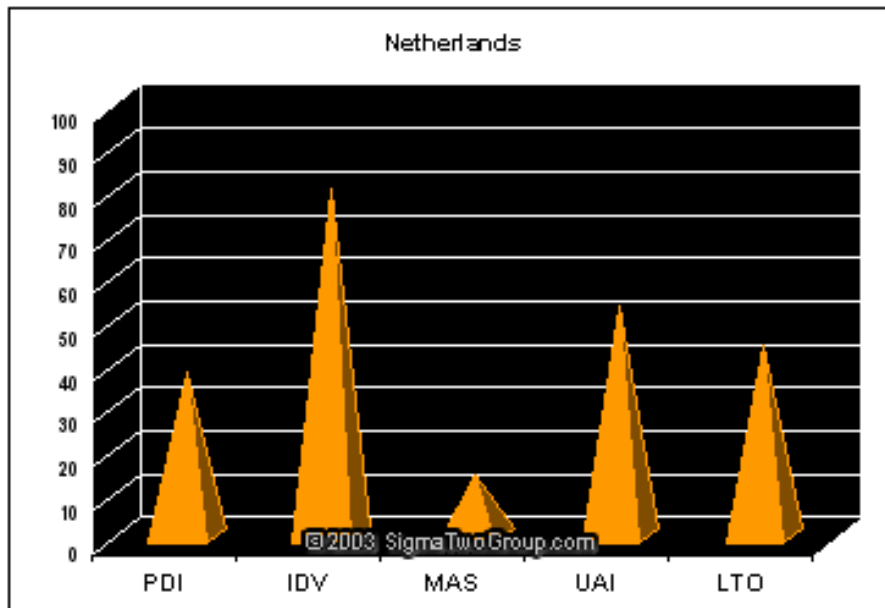
- PDI geaccepteerde verschillen in macht/status/rijkdom
- IDV Individualisme (versus collectivisme)
- MAS mannen versus vrouwen rolpatronen en beroepen
- UAI intolerantie van onzekerheden
- LTO Hechten aan traditie

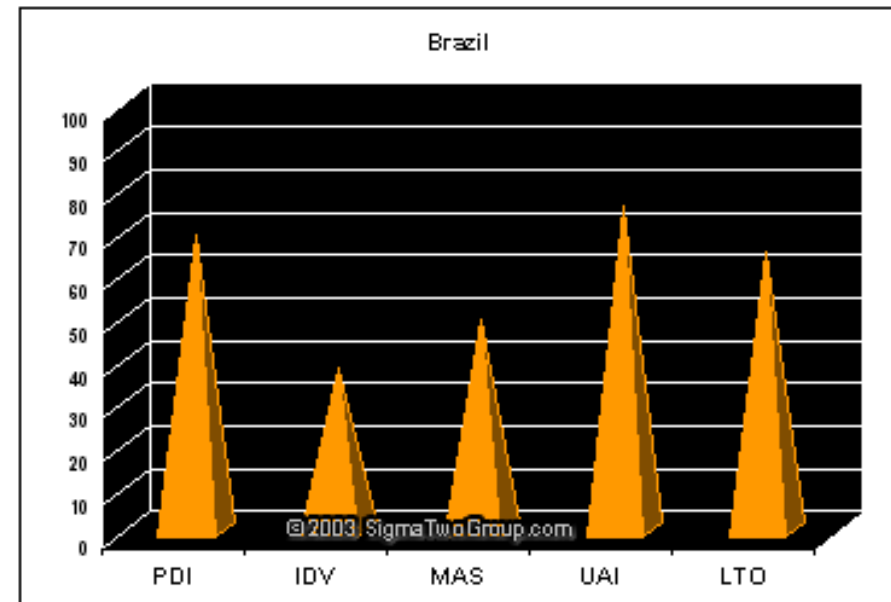
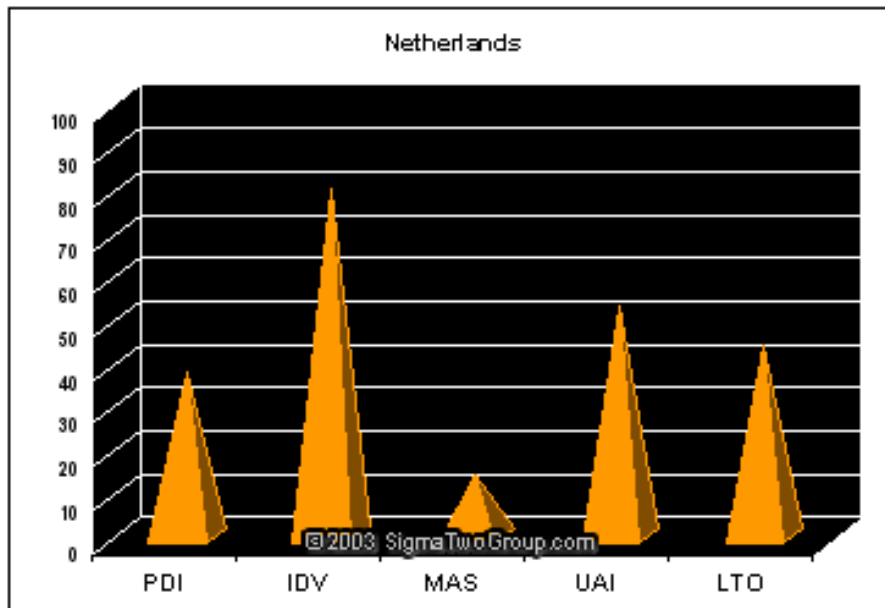
- PDI geaccepteerde verschillen in macht/status/rijkdom
- IDV Individualisme (versus collectivisme)
- MAS mannen versus vrouwen rolpatronen en beroepen
- UAI intolerantie van onzekerheden
- LTO Hechten aan traditie

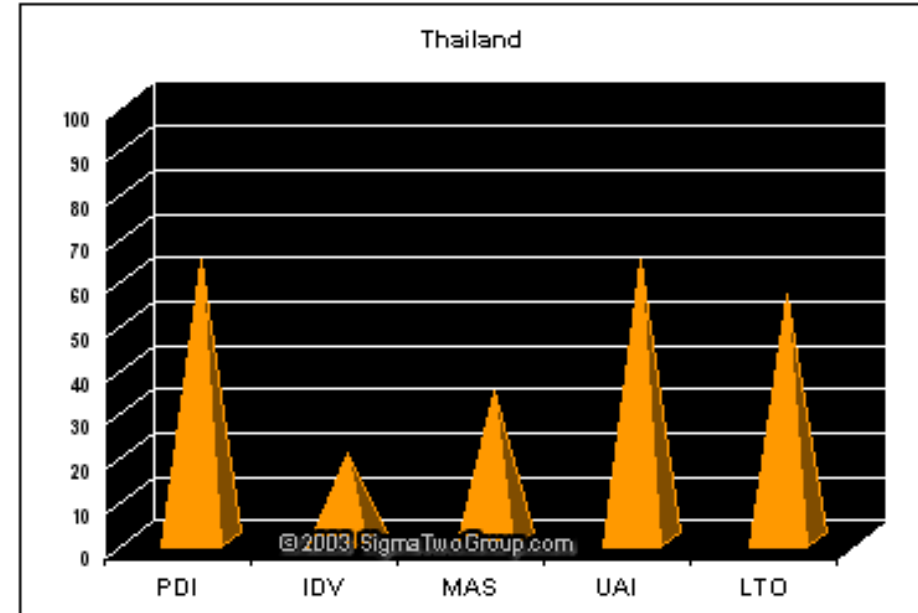
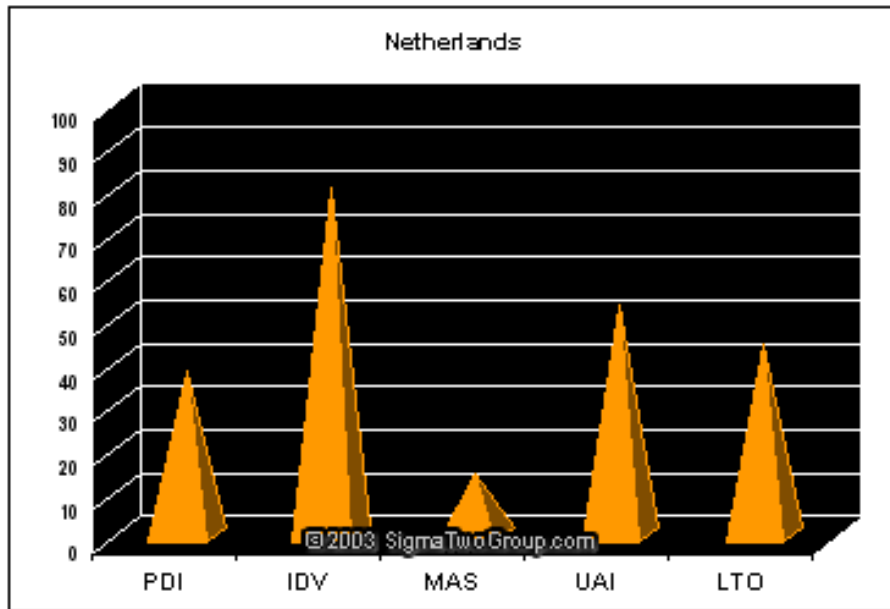
- PDI geaccepteerde verschillen in macht/status/rijkdom
- IDV Individualisme (versus collectivisme)
- MAS mannen versus vrouwen rolpatronen en beroepen
- UAI intolerantie van onzekerheden
- LTO Hechten aan traditie

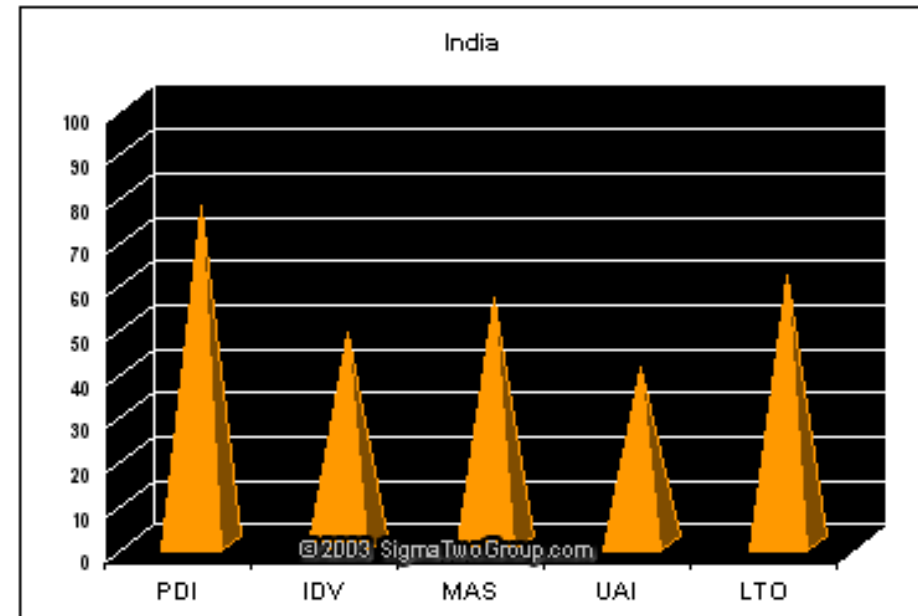
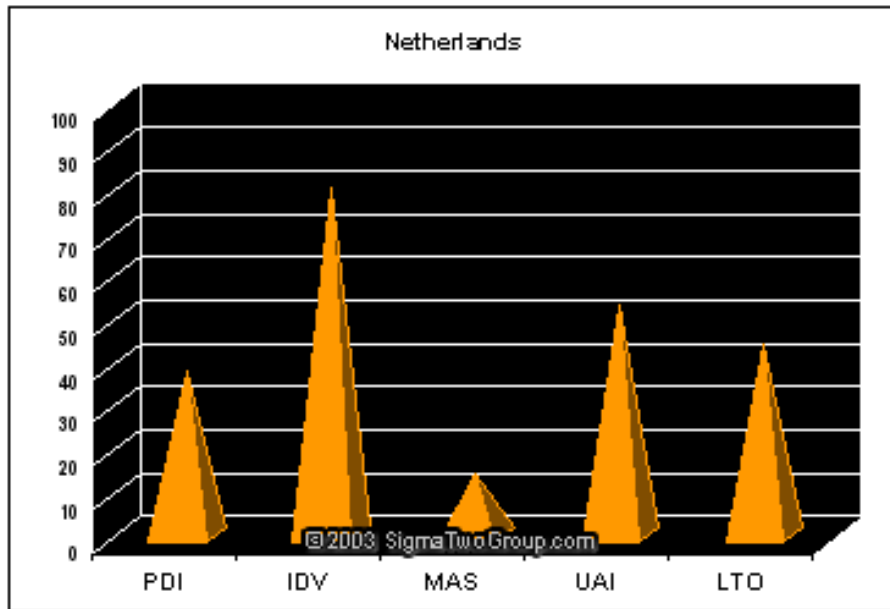
- PDI geaccepteerde verschillen in macht/status/rijkdom
- IDV Individualisme (versus collectivisme)
- MAS mannen versus vrouwen rolpatronen en beroepen
- UAI intolerantie van onzekerheden
- LTO Hechten aan traditie

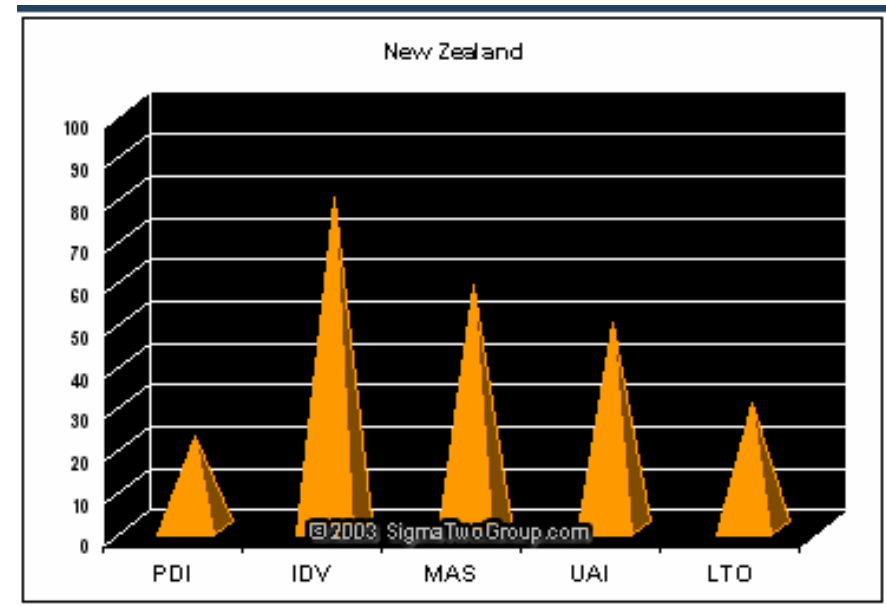
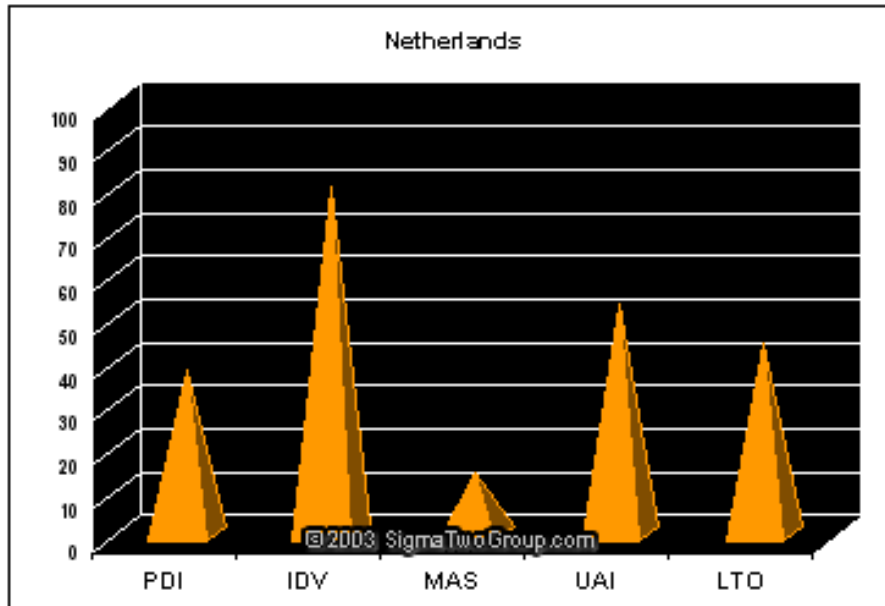
- PDI geaccepteerde verschillen in macht/status/rijkdom
- IDV Individualisme (versus collectivisme)
- MAS mannen versus vrouwen rolpatronen en beroepen
- UAI intolerantie van onzekerheden
- LTO Hechten aan traditie

- PDI geaccepteerde verschillen in macht/status/rijkdom
- IDV Individualisme (versus collectivisme)
- MAS mannen versus vrouwen rolpatronen en beroepen
- UAI intolerantie van onzekerheden
- LTO Hechten aan traditie

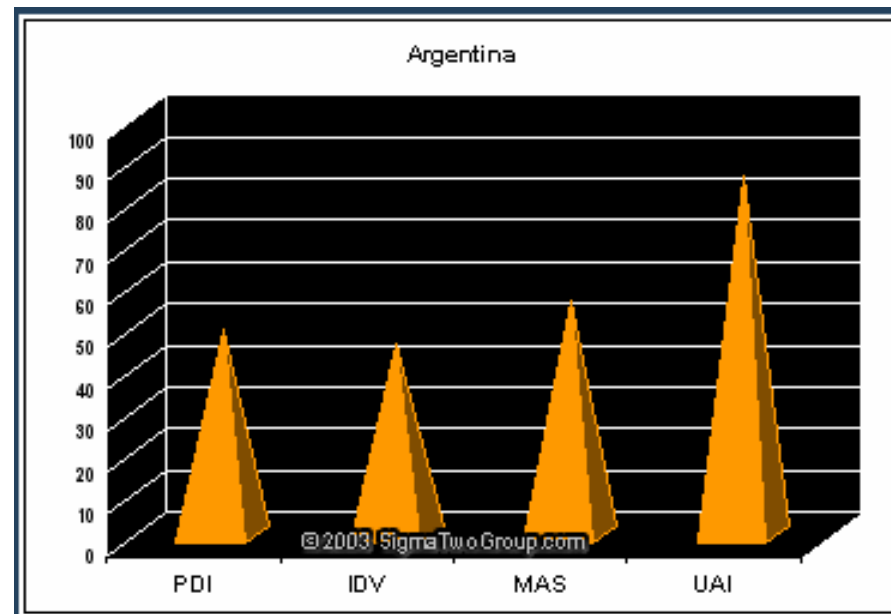
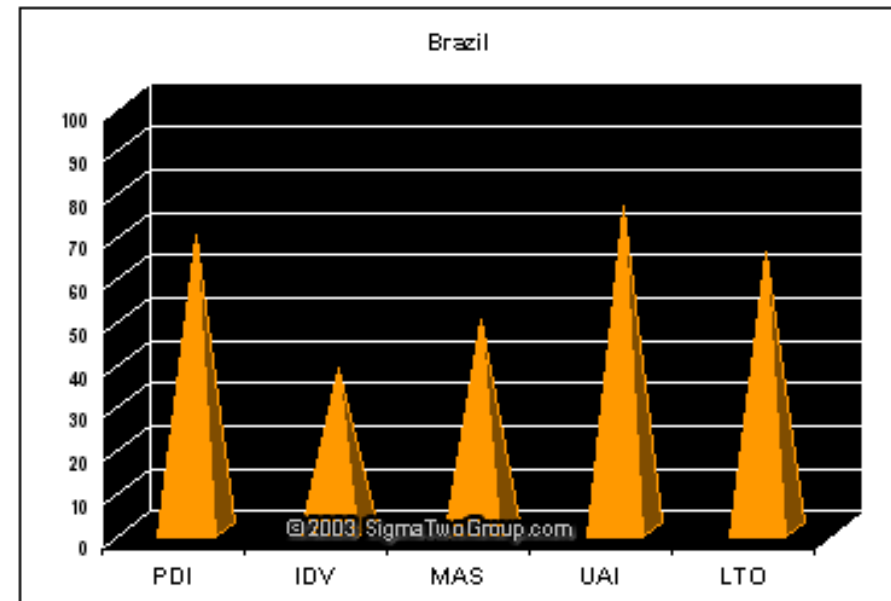
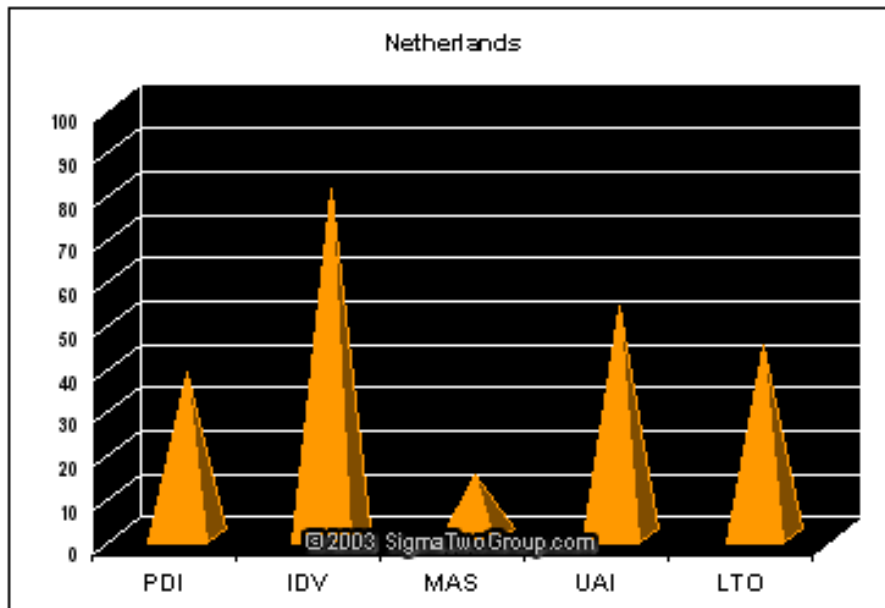

- PDI geaccepteerde verschillen in macht/status/rijkdom
- IDV Individualisme (versus collectivisme)
- MAS mannen versus vrouwen rolpatronen en beroepen
- UAI intolerantie van onzekerheden
- LTO Hechten aan traditie

- PDI geaccepteerde verschillen in macht/status/rijkdom
- IDV Individualisme (versus collectivisme)
- MAS mannen versus vrouwen rolpatronen en beroepen
- UAI intolerantie van onzekerheden
- LTO Hechten aan traditie

PDI geaccepteerde verschillen in
macht/status/rijkdom
IDV Individualisme (versus collectivisme)
MAS mannen versus vrouwen rol-
patronen en beroepen
UAI intolerantie van onzekerheden
LTO Hechten aan traditie

Your Time or My Time ?

Tijd is eindig, er is te kort aan tijd

Agenda

Tijdschema

Afspraken

Een mens van de klok

één ding tegelijk,

dat maak je af voordat je aan iets anders begint

Rubber time (jam karet, indian standard time, enz)

Tijd is er voor de mens.

Je kan het nooit te druk hebben om ergens anders tijd aan te besteden.

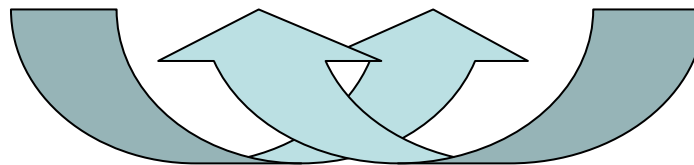
Je kan meerdere dingen tegelijk doen of met meerdere mensen tegelijk spreken.

Gevolgen.....

Cultuur A

Cultuur B

Individu	Groep
Competitie, Onafhankelijkheid	Samenwerken, groepsafhankelijk
Tijd is geld	Tijd is leven
Directe benadering, eerlijkheid	Indirecte benadering, harmonie , face
Egalitair, Informeel, op gelijke voet	Hierarchisch Formeel, respect voor leeftijd en status
“Self” controle over eigen leven	Fatalisme, Karma,
Veranderingsgericht, toekomst	Traditioneel, Historisch bepaald
Materialistisch, succesvol	Spiritueel, Succes is spirituele groei
(Over-) Waardering jeugd	Ouderen worden gerespecteerd

Moeilijk

Heimwee / stress / culture shock

Slechte dag thuis / slechte dag in andere cultuur

Hoe voorkom ik probleem/hoe krijg ik succes?

Ondanks inspanningen geen vooruitgang!

Onrealistische verwachtingen (stereotypen)

Moeilijk vrienden maken.

Heimwee / stress / culture shock

Uitspraken als:

that is weird,
that is funny,
that is strange,
that is stupid

Heimwee / stress / culture shock

Vragen als:

Waar ben ik aan begonnen?

Wat doe ik hier in de lieve vrede?

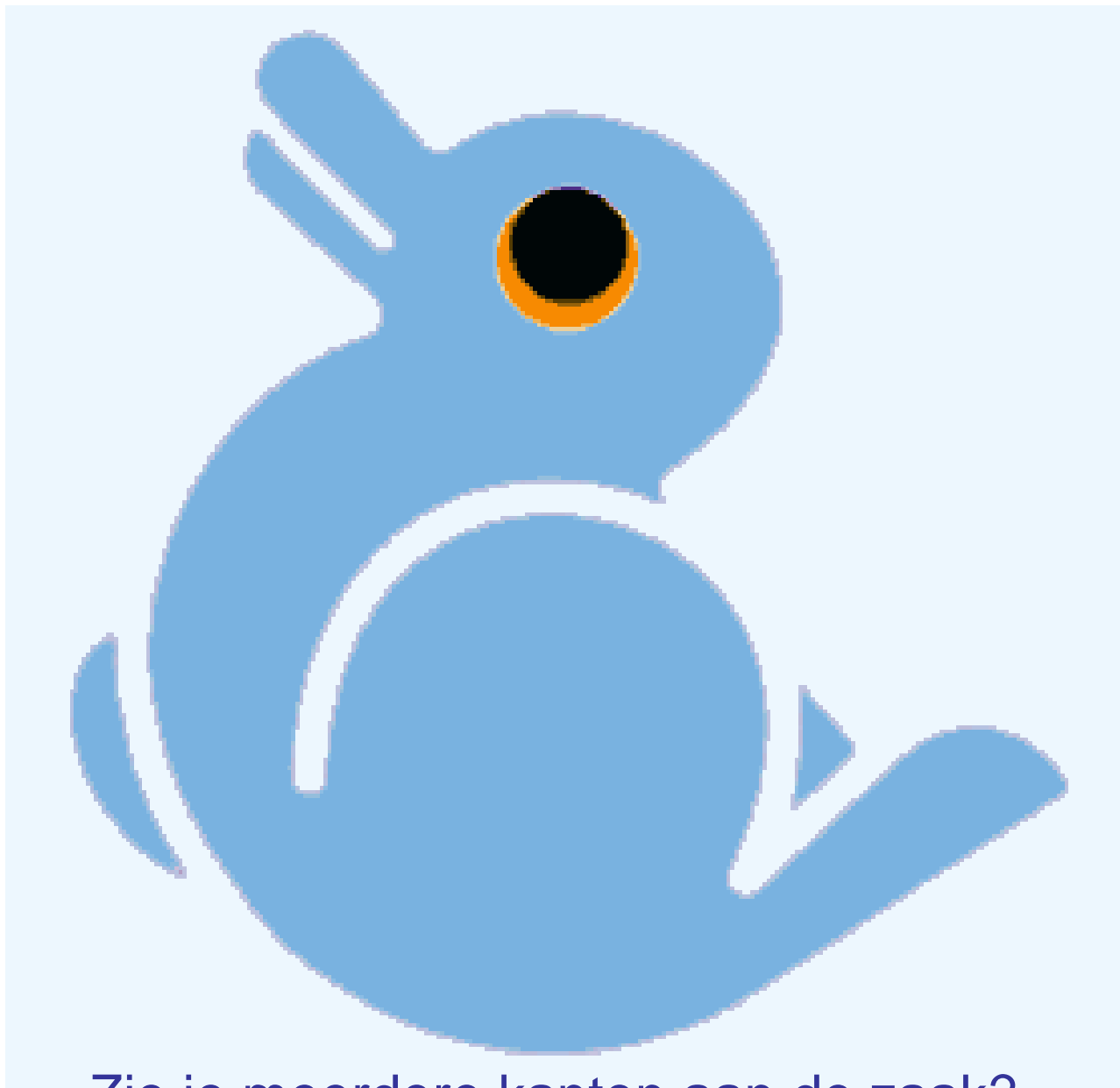
Wat mankeert deze mensen?

Waarom doen ze het niet op onze manier?

Bekende uitingen van culture shock:

- Extreme heimwee
- Gevoel van hulpeloosheid
- Gevoel van afhankelijkheid
- Geïsoleerd voelen
- Depressie en gevoel van treurigheid
- Snel geïriteerd, vijandigheid en boosheid
- Te weinig/te veel slapen en eten
- Super kritisch op host-cultuur / stereotypering: bijvoorbeeld “alle Nederlanders zijn stom”
- Kan niets afmaken, geen onderscheid in hoofdzaken en bijzaken
- Kan de andere kant van een zaak niet meer zien, kan niet meer relativiseren.

Zie je meerdere kanten aan de zaak?

Het is moeilijk de twee kanten van een verhaal te zien als één zijde benadrukt wordt

een jonge
vrouw die naar
links achter
kijkt
of
een oude
vrouw die naar
links onder kijkt

of als ze
gelijkwaardig
zijn

misverstanden door niet goed herkennen
van signalen komen heel vaak voor

in houding, gebaar, oogopslag, uitdrukking
maar ook in logo's zitten boodschappen verborgen
die herkend worden door
familie/vrienden/leeftijdgenoten/cultuurgenoten

The FedEx logo is displayed in a bold, sans-serif font. The word "Fed" is in purple, and "Ex" is in orange. A small registered trademark symbol (®) is located at the bottom right of the logo.

FedEx®

Als je niet tot die groep behoort herken je het signaal niet en interpreteer je een houding of uitdrukking niet of foutief

Dit kan binnen één cultuur gebeuren,
Vaak oorzaak van **mis**-communicatie
tussen mensen van verschillende cultuur

betekent elders

Churchill's famous Victory sign

Overwinning
Vrede
Gegroet
Twee (bier) .....en ook

Share cultures, Make the world smaller

Gastouderschap
Jaaruitwisseling

→ **Ontwikkeling Culturele Competentie**

Verantwoording: Deze presentatie is in de afgelopen jaren gegroeid; oorspronkelijk gebaseerd op een voordracht van Dennis White op de RI Conferentie in Chicago en aangevuld met gegevens uit het onderzoek van G. en G.J. Hofstede.